

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย เรื่อง การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดจากอุปสรรคทางภาษา ระหว่างครูกับนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในชั้นเด็กเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้ คือ

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
2. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น และกำหนดสมมุติฐานเบื้องต้นและคำถามเพื่อการค้นหา

ในภาคสนามจากแบบสอบถาม

3. เก็บและวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม
4. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยดังกล่าวข้างต้นมีดังนี้ คือ

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาที่สอง พฤติกรรมการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และ ต่างประเทศ

2. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากแบบสอบถาม

- 2.1) กำหนดประชากรผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ที่มีนักเรียนส่วนหนึ่งเป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในชั้นเด็กเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2537 จำนวน 23 คน

- 2.2) สร้างเครื่องมือ เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

- ตอนที่ 2 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนในด้านต่อไปนี้ คือ (1) การเตรียมการสอน (2) การจัดกิจกรรม (3) การควบคุมชั้นเรียน (4) การใช้สื่อ (5) สภาพและปัญหาอื่น ๆ

ตอนที่ 3 ปัญหาการเรียนรู้นักเรียนในด้าน (1) การแสวงหาความรู้ และความช่วยเหลือ (2) การทำความเข้าใจกับสิ่งใหม่ (3) การแสดงออกถึงความคิดความรู้สึก และความต้องการ (4) การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมแบบโรงเรียนซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมใหม่ ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ได้แก่

- 1) สร้างเครื่องมือตามแนวคิด และทฤษฎีที่ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) นำเครื่องมือที่สร้างไปทดลองใช้กับครูที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับ ประชากรจริง (ครั้งที่ 1) แล้วแก้ไขปรับปรุง
- 3) นำเครื่องมือไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ 5 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงสุวิธา รัตนกุล รองศาสตราจารย์ ดร.กิติณา แหม่มณี รองศาสตราจารย์ ดร.แรมสมร อยู่สภาพร และอาจารย์เอมอร รสเครือ แล้วนำไปปรับปรุง
- 4) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับครูและนักเรียนที่มีคุณสมบัติ ใกล้เคียงกับประชากรจริง (ครั้งที่ 2) แล้วแก้ไขปรับปรุงอีกครั้ง

2.3 ส่งแบบสอบถาม จำนวน 23 ชุด แก่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ที่มีนักเรียนส่วน หนึ่งเป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ของโรงเรียนต่าง ๆ ทุกอำเภอในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2537 จำนวน 23 คน

2.4 รวบรวมแบบสอบถามที่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กที่มีนักเรียนส่วนหนึ่งเป็นนักเรียน ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงของโรงเรียนต่าง ๆ ส่งคืนมาให้ผู้วิจัย

2.5 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าสถิติร้อยละ

2.6 สรุปข้อค้นพบจากแบบสอบถาม และเสนอในรูปความเรียง

2.7 ตั้งสมมติฐานเบื้องต้น และคำถามที่ต้องการค้นหาจากการศึกษาภาคสนาม

3. เก็บข้อมูลภาคสนาม มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้ คือ

3.1) กำหนดตัวอย่างประชากร ตัวอย่างประชากรเป็นครู และนักเรียนชั้น เด็กเล็ก ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนแม่เห้ และโรงเรียนสะมีฮอ อำเภอปะทะยอ จังหวัด กาญจนบุรี การเลือกโรงเรียน ใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ การคัดเลือกโรงเรียน ดังนี้

1) เป็นโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีอัตราส่วนนักเรียนชายเขาเผ่ากะเหรี่ยง
ต่อห้องในชั้นเล็กเล็ก ดังนี้ 1 ห้อง : 8 - 12 คน

2) มีโรงเรียนหนึ่งมีนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่เป็นเด็กไทยและเด็กกะเหรี่ยง
ปนกัน และอีกโรงเรียนหนึ่งมีนักเรียนชั้นเด็กเล็กเป็นเด็กชายเขาเผ่ากะเหรี่ยงทั้งสิ้นหรือแทบ
ทั้งสิ้น ซึ่งเป็นลักษณะของชั้นวัย 2 ลักษณะที่พบในประชากรเป้าหมาย

3) ทั้งสองโรงเรียน เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ผู้วิจัยสามารถอาศัย
และเดินทางไปเก็บข้อมูลแห่งละ 2 วัน/สัปดาห์ ตลอดระยะเวลาประมาณ 2 เดือน ได้อย่าง
สะดวกและปลอดภัย

4) เป็นโรงเรียนที่มีผู้บริหารและคณาจารย์ภายในโรงเรียน เห็นความ
สำคัญและให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้
และเดินทางไปเก็บข้อมูลแห่งละ 2 วัน/สัปดาห์ ตลอดระยะเวลาประมาณ 2 เดือน
ได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

ตัวอย่างประชากร เป็นครูและนักเรียนชายเขาเผ่ากะเหรี่ยงในชั้น
เด็กเล็ก ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนเมเฝ้า และโรงเรียนสะมียอ อำเภอปะทะฮอ จังหวัด
กาญจนบุรี โดยเป็นครูโรงเรียนเมเฝ้า จำนวน 2 คน นักเรียน จำนวน 23 คน และเป็นครู
โรงเรียนสะมียอ จำนวน 1 คน นักเรียน จำนวน 10 คน

3.2) สร้างเครื่องมือ เครื่องมือ ได้แก่ ตัวผู้วิจัย คัดเลือกรอบแนวคิด แบบบันทึก
ข้อมูลและแบบสัมภาษณ์

1) ตัวผู้วิจัยนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด เพราะการวิจัยเชิงคุณภาพเป็น
การใช้คนสัมพันธ์กับคนโดยตรง (สูกางค์ จันทวานิช, 2535) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เตรียมตัวโดยการศึกษา
เอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น งานวิจัย เรื่อง คุณภาพการศึกษาของ
โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท : กรณีศึกษาโรงเรียนในภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531) รวมบทความว่าด้วย วิถีวิจัยเชิงคุณภาพ
(สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.) บทความว่าด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพกับ
การเรียนการสอนภาษา (อารยา นววิสัย, 2530) การวิจัยเชิงคุณภาพ (สูกางค์ จันทวานิช,
2535) นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าเรียนในฐานะผู้สังเกตการณ์วิชาเทคนิคการวิจัยภาคสนาม

(Field Techiques) ซึ่งสอนโดย รองศาสตราจารย์ ดร.สุภางค์ จันทวานิช อาจารย์ประจำ ภาควิชาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และความชำนาญในการวิจัยทางมานุษยวิทยา

2) คัตชันกรอบแนวคิด เป็นรายการคำศัพท์ ที่เป็นคำสำคัญในทฤษฎีที่อธิบาย เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเป็นอันดับแรกแล้วบันทึกไว้ เพื่อช่วยเป็นแนวทาง หรือ ทิศทางในการเก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล

3) แบบบันทึกข้อมูลประกอบด้วยแบบบันทึกสภาพทั่วไปของชุมชนและโรงเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียน ในขณะที่เดียวกันผู้วิจัยได้ใช้อุปกรณ์ ภาคสนามประกอบด้วย เครื่องบันทึกเสียงและกล้องถ่ายรูปประกอบในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ด้วย

4) แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ที่มีข้อความเกี่ยวกับ ปัญหา และวิธีการแก้ไขปัญหาในการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียน ใช้สำหรับสัมภาษณ์ครู ผู้สอนชั้นเด็กเล็กโรงเรียนเมเฮ้า และโรงเรียนสะมีฮอ และให้อิสระแก่ผู้วิจัยในการเลือกลำดับ ข้อความและเวลาในการถามตามความเหมาะสม ตลอดจนการซักถามเพิ่มนอกเหนือจากคำถามที่กำหนดไว้ตามเหตุการณ์ที่ผู้วิจัยสังเกตพบ และต้องการตรวจสอบสมมติฐานชั่วคราวที่ตั้งขึ้น

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.2.1 สร้างเครื่องมือตามแนวคิด และทฤษฎีที่ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 นำเครื่องมือที่สร้างไปทดลองใช้กับตัวอย่างประชากร ที่มีคุณสมบัติ ใกล้เคียงกับประชากรจริง (ครั้งที่ 1) แล้วแก้ไขปรับปรุง

3.2.3 นำเครื่องมือไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ 5 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงสุริยา รัตนกุล รองศาสตราจารย์ ดร.ทีศนา แหมมณี รองศาสตราจารย์ ดร.แรมสมร อยู่สภาพร และอาจารย์เอมอร รสเครือ แล้วนำไปปรับปรุง

3.2.4 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับครูและนักเรียนที่มีคุณสมบัติ ใกล้เคียงกับประชากรจริง (ครั้งที่ 2) แล้วแก้ไขปรับปรุงอีกครั้ง

3.3 ผู้วิจัยเก็บข้อมูล โดยการสังเกตกับการสัมภาษณ์ครูและนักเรียนอย่างไม่มีส่วน ร่วม ในชั้นเด็กเล็กโรงเรียนเมเฮ้า และโรงเรียนสะมีฮอ อำเภอปะทะฮอ จังหวัดกาญจนบุรี โดย ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการปฏิบัติงานภาคสนามใน ภาคต้น ปีการศึกษา 2537 เพื่อศึกษาสังเกต

ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ตั้งแต่ก่อนโรงเรียนเปิด สังเกตปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน-ครู และครูกับครู รวมทั้งสภาพความเป็นอยู่ของคนในชุมชน และความเป็นอยู่ของครูทุกคนในโรงเรียน โดยการสังเกต และสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ทั้งนี้เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียนว่าเขาเผ่ากะเหรี่ยงชั้นเด็กเล็ก โดยผู้วิจัยเข้าไปอยู่ในชุมชน ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนที่จะศึกษาตั้งแต่ต้นเดือนพฤษภาคม จนกระทั่งถึงต้นเดือนกรกฎาคมจึงหยุดเก็บข้อมูล เนื่องจากสภาพการเรียนการสอนมีลักษณะคงที่เหมือนเดิม รวมเป็นระยะเวลา 2 เดือน ในขณะที่เก็บข้อมูลในชุมชนผู้วิจัยได้พักอาศัยอยู่บ้านญาติอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนแม่เข้าโดยอยู่ตามลำพัง บ้านพักอยู่ห่างจากโรงเรียนแม่เข้าประมาณ 1 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากโรงเรียนสะเม็ฮอประมาณ 5 กิโลเมตร เมื่อโรงเรียนเปิดกลางเดือนพฤษภาคม ผู้วิจัยจึงเริ่มศึกษาวิจัยโดยบันทึกพฤติกรรมและคำพูดของประชากรในขณะที่มีการเรียนการสอนในชั้นเรียนระหว่างครูกับนักเรียนในแต่ละสัปดาห์ ดังนี้ คือ 1) ในสัปดาห์แรก สังเกตสภาพทั่ว ๆ ไป สร้างความคุ้นเคยและเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปแบบคนใน (insider) ไม่อิงกรอบทฤษฎี 2) ในสัปดาห์ที่สอง ผู้วิจัยเริ่มเก็บข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัยเป็นหลัก โดยสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอน ระหว่างครูกับนักเรียน สัปดาห์ละ 4 วัน โรงเรียนละ 2 วัน กล่าวคือ โรงเรียนแม่เข้า 2 วัน และโรงเรียนสะเม็ฮอ 2 วัน โดยสลับวันกันไป ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมทุกกิจกรรมในแต่ละวันที่ครูจัด และในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกข้อมูลขณะสังเกต และใช้เทปบันทึกเสียงประกอบ ซึ่งตลอดสัปดาห์ที่เก็บข้อมูลจะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลคู่กันเสมอไป

หรือสลับวันกันดังนี้ คือ

วันจันทร์	วันอังคาร	วันพุธ	วันพฤหัสบดี (หรือวันศุกร์)
นักเรียนทั้งห้อง	นักเรียนทั้งห้อง	นักเรียนทั้งห้อง	นักเรียนทั้งห้อง
ครู	ครู	ครู	ครู

ใน 1 สัปดาห์

โรงเรียนสะเม็ฮอ

โรงเรียนเมเฮ้า

เมื่อได้ผ่านการวิเคราะห์ขั้นต้น และเริ่มสังเกตและสัมภาษณ์แบบเจาะลึกแล้ว ผู้วิจัยเริ่มเจาะจงสังเกตเหตุการณ์ตามลักษณะของข้อมูลที่ต้องการเพิ่มเติมแทน

ในช่วงเวลาของการรวบรวมข้อมูลด้านพฤติกรรมการเรียนการสอน ระหว่างครูกับนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงชั้นเด็กเล็ก เมื่อครูว่าง ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสอนนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง แล้วจัดบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกที่ได้จัดเตรียมไว้แล้ว โดยระหว่างการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะกลับมาพบอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นระยะ ๆ เพื่ออภิปรายถึงปัญหาและขอคำแนะนำในการดำเนินงานต่อไป

3.4. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตพฤติกรรมระหว่างครูกับนักเรียนมาวิเคราะห์ โดยใช้ระเบียบวิธีการเชิงคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ที่สำคัญดังนี้ คือ

3.4.1) กำจัดข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยดัชนีเป็นกรอบความคิดและ

3.4.2) จำแนกและจัดหมวดหมู่ข้อมูลไปตามแนวของดัชนี แล้ว

เปรียบเทียบข้อมูลในหมวดเดียวกัน และวิเคราะห์ส่วนประกอบของข้อมูลเพื่อค้นหาแบบแผนและ/หรือความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล แล้วสร้างข้อสรุปย่อ และบทสรุปชั่วคราว

ตัวอย่างที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียนชั้นเด็กเล็ก

โรงเรียนเมเฮ้า จากข้อมูลเดิม ซึ่งพบว่า เด็กผู้ชายในห้องเรียนนี้ส่วนใหญ่พูดไทยได้คล่อง และกล้าพูด ส่วนเด็กผู้หญิงไม่กล้าพูด และพูดไทยไม่ค่อยได้ ทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานชั่วคราวว่าการอบรมเลี้ยงดู ตามวัฒนธรรมกะเหรี่ยงมีผลให้เด็กผู้ชายกล้าแสดงออกมากกว่าเด็กผู้หญิง และมีผลต่อการเรียนรู้ภาษาไทย

จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวเด็กนักเรียนที่รวบรวมสถิติที่เกี่ยวข้องระบุไว้ว่ามีความสำคัญมาวิเคราะห์เปรียบเทียบดังนี้

ชื่อ	เพศ	อายุ	นักเรียนเก่า/ใหม่	เชื้อชาติ พ่อ/แม่
.
.
.
6 นพ	ชาย	5	นักเรียนเก่า	ไทย/ไทย
7 สนิท	ชาย	5	นักเรียนเก่า	ไทย/ไทย
8 ธีธ	ชาย	6	นักเรียนใหม่	ไทย/ไทย
9 ธีธ	ชาย	5	นักเรียนใหม่	ไทย/ไทย
10 สน	ชาย	4	นักเรียนใหม่	ไทย/กะเหรี่ยง
11 กม	ชาย	5	นักเรียนใหม่	กะเหรี่ยง/กะเหรี่ยง
12 สิทธิ	ชาย	7	นักเรียนใหม่	กะเหรี่ยง/กะเหรี่ยง
13 อัญ	หญิง	5	นักเรียนเก่า	ไทย/กะเหรี่ยง
14 พร	หญิง	5	นักเรียนเก่า	ไทย/กะเหรี่ยง
15 รัตน์	หญิง	5	นักเรียนเก่า	กะเหรี่ยง/กะเหรี่ยง
16 หน่อช	หญิง	5	นักเรียนใหม่	กะเหรี่ยง/กะเหรี่ยง
.
.
.

ข้อสรุปย่อยจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลในตารางข้างต้น

- (1) มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศเด็กกับเชื้อชาติ คือ
 - เด็กชายส่วนใหญ่ มีพ่อแม่เชื้อชาติไทย
 - เด็กหญิงมีพ่อแม่เชื้อชาติกะเหรี่ยง
- (2) ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศเด็กกับเชื้อชาติของพ่อแม่
- (3) ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศเด็กกับการเป็นนักเรียนเก่าใหม่

ผู้วิจัยจึงปรับสมมติฐานใหม่ว่า เด็กผู้ชายในห้องนี้กล้าแสดงออกเพราะพูดภาษาไทยได้ดีซึ่งมีผลมาจากการที่มีพ่อแม่เป็นคนไทย ทำให้เรียนรู้ภาษาไทยมาจากที่บ้าน ขณะที่เด็กผู้หญิงในห้องนี้ ไม่กล้าแสดงออกเพราะพูดภาษาไทยไม่ได้ ซึ่งมีผลมาจากการที่มีพ่อแม่เป็นคนกะเหรี่ยง

ตัวอย่างที่ 2 การวิเคราะห์การแก้ปัญหาของครูเมื่อพบว่าเด็กไม่สนใจ

เรียน

วันที่ 23 พฤษภาคม 2537 เวลา 9.50 น. ครูวิชาร้องเพลงประกอบท่าทางที่ละวรรคให้นักเรียน

- (1) ทำตาม ค.ช.กมหนึ่งเจย ครูมองเห็นก็ไม่ได้พูดอะไร
ครูหันไปสนใจนักเรียนคนอื่น ๆ ที่ทำตาม

วันที่ 6 มิถุนายน 2537 เวลา 8.45 น. ครูอรบอให้นักเรียนทั้งห้องว่า "ทำหุกระด่าย" พร้อมทั้ง

- (2) ทำท่าซุนัวเหนือศีรษะเหมือนหุกระด่ายนำให้นักเรียนดู
ค.ช.ศักดิ์หนึ่งเจย ในขณะที่เพื่อนคนอื่น ๆ ทำตาม
คำสั่งครู ครูจึงหันไปสนใจนักเรียนคนที่ทำตาม

วันที่ 27 พฤษภาคม 2537 เวลา 8.35 น. ครูบอกว่าให้นักเรียนวาดรูปไปก่อกำกับกระดานดำ

(3)

ตามอย่างที่ครูวาดไว้ นักเรียนจะวาดรูปต้นไม้ กุเขานก ดวงอาทิตย์ ประกอบเพิ่มเติมก็ได้ แล้วระบายสีให้สวยงาม" นักเรียนหลายคนหยิบดินสอวาดรูป มี ค.ช.นพ นิ่งนึ่งเจส ครูเรียกชื่อนพ พร้อมกับพูดว่า "วาดรูปบนกระดานดำซิคะ" ค.ช.นพ ยืนนิ่งเจส ครูจึงเดินตรงเข้าไปจับมือชื่อนพให้หยิบดินสอพร้อมกับกำมือชื่อนพให้วาดด้วยหมึกว่าครูปโตยดี

วันที่ 9 มิถุนายน 2537 เวลา 10.00 น.

(4)

ครูบุญมียืนอยู่ตรงกลางให้นักเรียนยืนล้อมเป็นวงกลม ครูอธิบายการโยน-รับ ลูกบอล ครูโยนลูกบอลให้เด็กหญิงเอื้อง และบอกให้วิ่ง เอื้องรับลูกบอลแล้วยืนเฉย ครูพูดซ้ำ เอื้องยังคงยืนเฉย ครูเข้าไปจับเอื้องให้วิ่ง เอื้องจึงวิ่งไปพร้อมกับครู

ในการจัดกลุ่มข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสามารถพบแบบแผนในการแก้ปัญหาของครู เมื่อเด็กไม่สนใจเรียน 2 ลักษณะ ดังนี้ คือ

แบบที่ 1 ครูใช้วิธีการเพิกเฉยเมื่อนักเรียนไม่สนใจฟังครูหรือ

ทำตามครู

แบบที่ 2 ครูใช้วิธีการกระตุ้นเด็กเป็นรายบุคคลมากขึ้น โดยเข้า

มาจับตัวเด็กนำให้ทำตาม

3.4.3 ตีความข้อมูล (Interpretation)

ตัวอย่าง เช่น ขณะที่ครูบอกให้ทำท่าทางและพูดตามครู โดยครูพูดนำโดยใช้ภาษาไทย เด็กหญิงหน้อยนึ่งนึ่งเจสเหม่อมองออกไปนอกห้องไม่พูดตามครู และไม่ทำท่าทางตามครู ตีความข้อมูลได้ว่า เด็กหญิงหน้อยไม่สนใจการเรียนรู้อาจเกิดจากการเรียนการสอนที่ครูจัดและไม่เคยพฤติกรรมการเรียนรู้อื่นๆ ที่ครูสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยนี้เป็นสิ่งที่กระทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ตลอดเวลา กล่าวคือ ผู้วิจัยต้องวิเคราะห์และตีความข้อมูลที่ได้อยู่ตลอดเวลา ขณะที่ปฏิบัติงานภาคสนามอย่างละเอียดและเป็นระบบ

3.4.4 ใช้ ตรรกะ (Logic) เชื่อมโยงข้อมูลเพื่ออธิบายสาเหตุของปรากฏการณ์ที่พบ

ตัวอย่างเช่น ครูมักเป็นคนมาจากถิ่นอื่น โรงเรียนที่ต้องสอนอยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร การเดินทางและสภาพความเป็นอยู่ยากลำบาก ครูส่วนใหญ่รู้สึกไม่ค่อยมีความสุข ครูใหญ่เพิ่งย้ายมาจากถิ่นอื่น ในโรงเรียนนี้มีขอมมีครูเหลือ 3 คน จากอัตรา 6 คน คือนักเรียนทั้งโรงเรียน เป็นต้น

การหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลโดยใช้ตรรกะเชื่อมโยง ได้ทำดังนี้ คือ การที่ครูหลายคนเป็นคนมาจากถิ่นอื่นและต้องมาอยู่ในท้องถิ่นที่ทุรกันดาร ยากลำบาก ห่างไกลจากครอบครัวของตน ทำให้ครูเหล่านี้ไม่มีความสุข ดังนั้นครูจึงพยายามที่จะย้ายไปอยู่ที่โรงเรียนแห่งอื่นที่สะดวกสบายกว่านี้ และใกล้หรืออยู่ในภูมิภาคเดิมของตน ทำให้อัตราการใช้ขอมย้ายค่อนข้างสูง ซึ่งเห็นได้ว่าในช่วงที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูล โรงเรียนนี้มีขอมมีครูเหลืออยู่เพียง 3 คน เท่านั้น

3.4.5 เก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อตรวจสอบสมมุติฐานชั่วคราว

ตัวอย่างเช่น ผู้วิจัยเก็บ ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสามารถและการกล้าพูดภาษาไทยและเด็กผู้หญิงในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และพบว่าทั้งสองเพศไม่แตกต่างกันจึงยืนยันสมมุติฐานที่ตั้งว่า ความสามารถทางภาษาไทยนั้นสัมพันธ์กับเชื้อชาติพ่อแม่ และประสบการณ์ทางบ้านไม่ใช่วัฒนธรรมกะเหรี่ยง

3.4.6 ตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการที่จะตรวจสอบข้อมูล ดังนี้

- 1) นำเสนอข้อมูลเบื้องต้นอย่างละเอียดด้วยวิธีการพรรณนา
- 2) อาจารย์ที่ปรึกษาไปเยี่ยมพื้นที่ที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูล
- 3) ให้ครูในโรงเรียนที่ผู้วิจัยเลือกในการสังเกตพฤติกรรม

การเรียนการสอน เป็นผู้ช่วยตรวจสอบและรับรองความถูกต้อง โดยการอ่านข้อมูลดังกล่าวพร้อมให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ทักท้วงหรือยอมรับข้อมูลที่นำเสนอ

4) ทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า เช่น การสัมภาษณ์ครู การสังเกตพฤติกรรมครู และการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

5) ให้ผู้ช่วยวิจัยตั้งข้อตั้งขึ้นจากข้อมูลที่ผู้วิจัยบันทึก เพื่อช่วยตรวจสอบดัชนีที่ผู้วิจัยตั้งไว้แล้วอีกครั้งหนึ่ง

ผู้วิจัยจะย้อนไปดำเนินการในขั้นที่ 3.3 และ 3.4 ตามลำดับ
เช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะได้ข้อมูลเพียงพอเพื่อตอบคำถามวิจัย

3.5 ทำบทสรุปและพิสูจน์บทสรุป โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูล
ซึ่งพบว่าข้อมูลที่วิเคราะห์ได้นั้นสอดคล้องกัน

4. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปราย โดยใช้วิธีการ
พรรณนาวิเคราะห์เป็นหลัก โดยเปลี่ยนชื่อเฉพาะทุกชื่อที่ปรากฏในรายงานการศึกษานี้ให้เป็น
ชื่อสมมติทั้งหมด แล้วยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่พบประกอบในแต่ละประเด็น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย